รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

STRATEGIC MANAGEMENT MODEL FOR ENHANCING STUDENT QUALITY UNDER THE OFFICE OF SUPHANBURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 3

อำนาท เหลือน้อย
Amnat Luanoi
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3
Suphanburi Primary Educational Service Area Office 3
Corresponding Author E-mail: kroodanghad19@gmail.com
Received September 18, 2025; **Revised** April 2, 2026; **Accepted** April 2, 2026

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาตัวแปร องค์ประกอบ สภาพ และแนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2) พัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ใช้แนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นกรอบการวิจัย ดำเนินการวิจัยทั้งสิ้น 4 ระยะ พื้นที่วิจัยคือโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งสิ้น 1,436 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินและแบบบันทึกข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพื้นฐาน สถิติอ้างอิงและเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) องค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมี 7 ด้าน ได้แก่ การวางแผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การพัฒนางานวิชาการ การนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล การเป็นผู้นำในด้านการบริหาร การใช้เทคโนโลยีด้านการศึกษา การสร้างเครือข่าย การมีส่วนร่วม และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

2) รูปแบบการบริหารที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการ TACTICS Model และการวัดและประเมินผล

3) ผลการใช้รูปแบบนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่องทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ความสามารถด้านการอ่าน คิด วิเคราะห์ เขียน และผลการทดสอบระดับชาติ ความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหาร, เชิงกลยุทธ์, คุณภาพผู้เรียน, ประถมศึกษา, จังหวัดสุพรรณบุรี

Abstract

This article aims to 1) investigate the variables, components, conditions, and approaches of strategic management for developing student quality, 2) develop a

strategic management model for developing student quality, and 3) examine the results of implementing the strategic management model for developing student quality. This research employed a mixed methods research design, utilizing the concept of strategic management as the research framework. The study was conducted in four phases in schools under the Office of Primary Educational Service Area Suphanburi Zone 3. The sample consisted of 1,436 participants, including school administrators, teachers, and experts. Research instruments included questionnaires, interview forms, evaluation forms, and data recording forms. Statistical analyses employed descriptive statistics, inferential statistics, and qualitative content analysis.

The research findings revealed that: 1) The components of strategic management for developing student quality comprised seven dimensions: planning for student quality development, academic work development, supervision, monitoring and evaluation, leadership in management, utilization of educational technology, creation of participatory networks, and arrangement of learning- conducive environments. 2) The developed management model consisted of four main components: principles, objectives, the "TACTICS Model" process, and measurement and evaluation. 3) The implementation of the model led to continuous improvement in student quality across various aspects, including academic achievement, desirable characteristics, reading, analytical thinking and writing abilities, and national test results, with satisfaction toward the model implementation at the highest level.

Keywords: Management model, Strategic management, Student quality, Primary Education, Suphanburi

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้การบริหารเชิงกลยุทธ์มาบริหารจัดการศึกษาในเชิงคุณภาพให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม สถานศึกษาจะต้องบริหารจัดการศึกษาเป็นระบบต่อเนื่องอย่างเป็นรูปธรรม (สุนทรัสส์ เพชรรักษ์คำด้วง, 2559) จากการศึกษางานวิจัยหลายเรื่องบ่งชี้ว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพผู้เรียนคือ รูปแบบการบริหารจัดการของสถานศึกษา อย่างไรก็ดี การบริหารในหลายโรงเรียนยังขาดทิศทางเชิงกลยุทธ์ที่ชัดเจน และไม่มีแบบแผนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้เกิดช่องว่างในการนำแนวคิดเชิงกลยุทธ์มาปรับใช้ในระดับปฏิบัติจริง

พื้นที่การวิจัยคือโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ซึ่งมีโรงเรียนรวมทั้งสิ้น 125 แห่ง พบว่า หลายโรงเรียนมีศักยภาพแต่ขาดระบบบริหารที่เป็นกลยุทธ์การขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียนจึงไม่บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับ ศิริลักษณ์ ทิพม่อม (2559) ได้กล่าวว่ารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์และปัจจัยที่เอื้อหรือกลยุทธ์การพัฒนาที่มีต่อการบริหารโรงเรียน ซึ่งการบริหาร

เชิงกลยุทธ์ยังไม่ถูกนำมาใช้ในเชิงปฏิบัติอย่างมีแบบแผน อีกทั้งยังขาดเครื่องมือหรือแนวทางที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถออกแบบกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและผู้เรียน โดยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อำนาจ ฤทธิ์ภักดี (2567) พบว่า ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ ปีการศึกษา 2565 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2564 เท่ากับ 0.46 พฤติกรรมด้านการปฏิบัติงานกลุ่มและด้านความสนใจและรับผิดชอบในการเรียน อยู่ในระดับมาก

บทความวิจัยนี้นำเสนอผลการพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่สามารถประยุกต์ใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และการคิดวิเคราะห์เชิงระบบ พร้อมทั้งนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติในเชิงโครงสร้าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อวงวิชาการด้านการบริหารการศึกษาตลอดจนการยกระดับคุณภาพการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาตัวแปร องค์ประกอบ สภาพ และแนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

การทบทวนวรรณกรรม

การพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำเป็นต้องอาศัยการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีหลายด้านเพื่อสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยที่เหมาะสมกับบริบทเฉพาะขององค์กร ดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยมีกระบวนการหลักคือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) การกำหนดกลยุทธ์ การปฏิบัติตามกลยุทธ์และการประเมินผล (David, 2011; Wheelen & Hunger, 2012) อย่างไรก็ตาม งานวิจัยของ Baldwin (1994) ชี้ให้เห็นว่าปัญหาและอุปสรรคของการนำกลยุทธ์ไปใช้มักเกิดจากการขาดความเข้าใจของบุคลากร และโครงสร้างการบริหารที่ไม่เอื้ออำนวย
2. ด้านคุณภาพผู้เรียน นับเป็นเป้าหมายสูงสุดของการบริหารการศึกษา ซึ่งต้องวัดทั้งผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์
3. ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) กระบวนการ PAOR (Plan, Act, Observe, Reflect) เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาและพัฒนางานในบริบทจริง ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ปฏิบัติงาน
4. การวิเคราะห์ช่องว่างของความรู้ (Knowledge Gap) จากการสังเคราะห์วรรณกรรม พบช่องว่างของความรู้ที่สำคัญ จำนวน 3 ด้าน ดังนี้

1) ด้านบริบท (Contextual Gap) งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาในบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่หรือศึกษาในบริบทต่างประเทศ เช่น งานของ Baldwin (1994) แต่ยัง

ขาดงานวิจัยที่สร้างรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ "จำเพาะเจาะจง" สำหรับบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ซึ่งมีบริบททางวัฒนธรรมองค์กรและข้อจำกัดที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น

2) ด้านกระบวนการ (Methodological Gap) งานวิจัยเดิมมักเป็นการสร้างรูปแบบแล้วนำไปทดลองใช้แบบทิศทางเดียว (Top-down) หรือเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แต่ยังขาดการนำกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAOR) มาผนวกเข้ากับกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ร่วมคิด ร่วมทำและสะท้อนผลการปฏิบัติจริง ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ (Implementation gap) ที่งานวิจัยในอดีตมักประสบปัญหา

3) ด้านผลลัพธ์ (Outcome Gap) งานวิจัยด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์หลายเรื่องมักหยุดอยู่ที่การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบแต่การวิจัยนี้มุ่งเน้นไปที่ผลลัพธ์ปลายทางคือคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงระหว่าง Management process (การบริหาร) กับ Output (คุณภาพผู้เรียน) ที่ยังมีการศึกษาน้อยในบริบทนี้

5. การเติมเต็มช่องว่างของความรู้ (Filling the Gap) การวิจัยครั้งนี้จะเติมเต็มช่องว่างดังกล่าวโดยการสร้างรูปแบบใหม่เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับบริบทเฉพาะของ สพป. สุพรรณบุรี เขต 3 โดยใช้กระบวนการ PAOR ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการในการขับเคลื่อนรูปแบบ เพื่อปิดจุดอ่อนเรื่องการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Implementation) ทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนจากภายในโดยมุ่งเน้นผลลัพธ์ในการเชื่อมโยงตัวแปรด้านการบริหารเข้ากับตัวแปรด้านคุณภาพผู้เรียนโดยตรง

6. สรุปผลการทบทวนวรรณกรรมและการนำกรอบแนวคิดมาใช้

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1) ตัวแปรต้น (Independent Variable) คือ รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบมาจากทฤษฎีการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management Theories) โดยเลือกองค์ประกอบที่สอดคล้องที่สุด ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม 2) การวางแผนกลยุทธ์ 3) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ และ 4) การควบคุมและประเมินผล

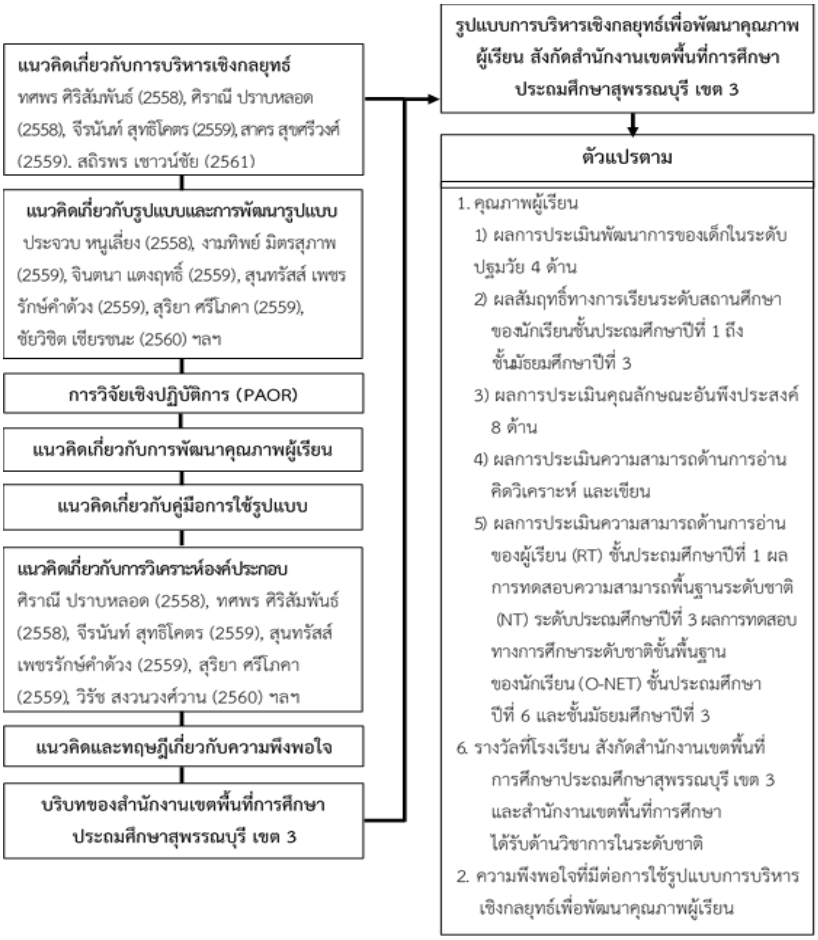
2) กระบวนการ (Process) ผู้วิจัยนำแนวคิด การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (PAOR) มาใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนรูปแบบเข้าสู่สถานศึกษา เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

3) ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ คุณภาพผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดนิยามและเกณฑ์การประเมินจากการทบทวนวรรณกรรมด้านมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรแกนกลาง

สรุปได้ว่า การวิจัยนี้ไม่ได้เพียงแค่นำทฤษฎีการบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้ซ้ำแต่เป็นการนำมาปรับประยุกต์ (Adapt) โดยผ่านกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับบริบทและส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนอย่างแท้จริง

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด ทฤษฎีของการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วยแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,436 คน (สพป.สุพรรณบุรี เขต 3, 2566) และเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีจากการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตามหลักทฤษฎีของ Cochran (1977) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม สำหรับการเก็บข้อมูลระยะที่ 1 จำนวน 740 คน (สำหรับวิเคราะห์องค์ประกอบ 400 คน และกลุ่มสำหรับศึกษาสภาพปัจจุบัน 340 คน) โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random

Sampling) โดยจำแนกประชากรออกเป็นชั้นภูมิ (Strata) ตามขนาดโรงเรียน (หรือตามอำเภอ) แล้วทำการสุ่มตัวอย่างจากแต่ละชั้นภูมิอย่างง่ายตามสัดส่วน เพื่อให้ได้ตัวแทนที่ครอบคลุมบริบทของโรงเรียนทุกขนาดในเขตพื้นที่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ชนิด ได้แก่ 1) แบบสอบถาม (Questionnaire) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (มากที่สุด, มาก, ปานกลาง, น้อย, น้อยที่สุด) ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์ 4 ด้านหลัก ได้แก่ (1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (2) การกำหนดกลยุทธ์ (3) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ และ (4) การควบคุมและประเมินผล โดยสร้างตามแนวคิดของ (David, 2011; Wheelen & Hunger, 2012) โดยมีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย Alpha Coefficient ที่ได้จากการ Try-out 0.95 เพื่อใช้ศึกษาตัวแปรองค์ประกอบและสภาพปัจจุบันหรือสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเชิงกลยุทธ์

2) แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ มีลักษณะเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ พร้อมช่องบันทึกข้อเสนอแนะปลายเปิด (Open-ended) สำหรับให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยมีองค์ประกอบการประเมินด้านความถูกต้อง (Propriety) ด้านความเหมาะสม (Feasibility) ด้านความเป็นไปได้ (Utility) และด้านมาตรฐานของรูปแบบ โดยสร้างตามแนวคิดของการประเมินมาตรฐานรูปแบบการศึกษา และหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย จากการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อใช้สำหรับศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

3) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion Guideline) กำหนดประเด็นการสนทนาเพื่อตรวจสอบยืนยันองค์ประกอบของรูปแบบ กระบวนการนำรูปแบบไปใช้และเงื่อนไขความสำเร็จของการบริหารเชิงกลยุทธ์ในบริบทจริง ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามหลักในการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับคู่มือและรูปแบบ โดยสร้างตามแนวคิดของกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม รวบรวมข้อมูลตามระยะการวิจัยทั้ง 4 ระยะ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2565 – มกราคม 2566 และนำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ ด้วยสถิติพื้นฐานประกอบด้วย (1) ค่าความถี่ (Frequency) (2) ค่าร้อยละ (Percentage), (3) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ (4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สถิติอ้างอิง การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) การทดสอบค่าเฉลี่ย (t-test) และดัชนีจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_Modified) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการสังเคราะห์เอกสาร การสนทนากลุ่มและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนาความ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก และ 39 ตัวแปรสำคัญ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าน้ำหนักปัจจัย ค่าความแปรปรวน และร้อยละความแปรปรวน

องค์ประกอบหลัก	จำนวนตัวแปร	ค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading)	ค่าความแปรปรวน (Eigenvalues)	ร้อยละความแปรปรวน (% of Variance)	ร้อยละสะสม (Cumulative %)	จุดเน้นสำคัญ
การวางแผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	8	0.683 - 0.872	11.166	22.789	22.789	กำหนดทิศทางและเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์
การพัฒนางานวิชาการ	9	0.537 - 0.841	7.257	14.811	37.599	พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้และสื่อ
การนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผล	6	0.523 - 0.825	4.286	8.748	46.347	ควบคุมคุณภาพและให้คำปรึกษาเชิงวิชาการ
การเป็นผู้นำในด้านการบริหาร	5	0.645 - 0.765	4.252	8.677	55.025	ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนนโยบาย
การใช้เทคโนโลยีด้านการศึกษา	4	0.585 - 0.818	2.54	5.185	60.209	บูรณาการนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ
การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม	4	0.523 - 0.765	1.972	4.025	64.234	สร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองชุมชนและภาคี
การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3	0.708 - 0.796	1.793	3.659	67.893	สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ
รวมตัวแปรทั้งหมด	39					

จากตารางที่ 1 สามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมได้สูงถึงร้อยละ 67.89 เมื่อพิจารณาตามลำดับความสำคัญของค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) และค่าความแปรปรวน (Eigenvalues) พบว่า องค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 1 คือ การวางแผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (Action to planning for development student quality) มีค่าน้ำหนักปัจจัย 0.683-0.872 ซึ่งเน้นการกำหนดทิศทางและเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ รองลงมาคือ การพัฒนางานวิชาการ (Taking academic work development) มุ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผล (Supervision monitoring and Evaluation) ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการควบคุมคุณภาพ ตามลำดับส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อน ได้แก่ การเป็นผู้นำในด้านการบริหาร (Take being a leader in management) การใช้เทคโนโลยีด้านการศึกษา (Innovation and technology Integration for Education) การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม (Creating a Participatory Network) และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Creating an environment conducive to learning) นอกจากนี้เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานจริงในปัจจุบัน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.36) โดยมีประเด็นที่น่าสนใจ คือ ด้านการเป็นผู้นำในการบริหาร และด้านการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงสุด

สรุปได้ว่า ผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นถึงจุดแข็งของสถานศึกษาในสังกัด สพป.สุพรรณบุรี เขต 3 ที่ใช้ภาวะผู้นำและการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนซึ่งเป็นฐานรากสำคัญที่ในการขับเคลื่อนองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสมบูรณ์เชิงโครงสร้าง ประกอบด้วย 4 ส่วนสำคัญ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการของรูปแบบ และ 4) การวัดและประเมินผล โดยมีจุดสำคัญอยู่ที่ "กระบวนการของรูปแบบ" ซึ่งถูกขับเคลื่อนผ่าน 7 ขั้นตอนเชิงกลยุทธ์ที่เรียกว่า "TACTICS Model" ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงโครงสร้างและองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์

ส่วนประกอบหลัก	รายละเอียดองค์ประกอบ
ส่วนที่ 1 หลักการของรูปแบบ	แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งในระดับปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ส่วนที่ 3 กระบวนการของรูปแบบ	ประกอบด้วย 7 กระบวนการสำคัญ ภายใต้ชื่อ "TACTICS" ได้แก่ 1) T (Take being a leader in management) การเป็นผู้นำในด้านการบริหาร 2) A (Action to planning for development) การวางแผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 3) C (Creating an environment conducive) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 4) T (Taking academic work development) การพัฒนางานวิชาการ 5) I (Innovation and technology Integration) การใช้เทคโนโลยีด้านการศึกษา 6) C (Creating a Participatory Network) การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม 7) S (Supervision monitoring and Evaluation) การนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผล
ส่วนที่ 4 การวัดและประเมินผล	การวัดและประเมินผลรูปแบบเพื่อติดตามความสำเร็จ

จากโครงสร้างและองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ถูกพัฒนาขึ้นได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน เพื่อประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความถูกต้อง (Accuracy) 2) ด้านความเหมาะสม (Appropriateness) 3) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) และ 4) ด้านความเป็นประโยชน์ (Utility) เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสำหรับการนำไปใช้จริง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ประเด็นการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ	ผลการประเมิน (ร้อยละ)	สรุปผลการประเมิน
1. ด้านความถูกต้อง (Accuracy)	100	ผ่านเกณฑ์
2. ด้านความเหมาะสม (Appropriateness)	100	ผ่านเกณฑ์
3. ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility)	100	ผ่านเกณฑ์
4. ด้านความเป็นประโยชน์ (Utility)	100	ผ่านเกณฑ์

จากการประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่าผลการประเมินในภาพรวมและรายด้านซึ่งประกอบด้วย ด้านความถูกต้อง (Accuracy) ด้านความเหมาะสม (Appropriateness) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) และด้านความเป็นประโยชน์ (Utility) เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คิดเป็นร้อยละ 100 ทุกประเด็น

สรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นไม่เพียงแต่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 เท่านั้นแต่ยังเป็น “นวัตกรรมทางการบริหาร” ที่หน่วยงานการศึกษาอื่นสามารถนำไปประยุกต์ใช้หรือเป็นต้นแบบในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการเชิงบวกครอบคลุมในทุกมิติ ได้แก่ พัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 98.74 ขณะที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา (8 กลุ่มสาระการเรียนรู้) คุณลักษณะอันพึงประสงค์และความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน ของผู้เรียนทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษามีค่าเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องเมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2565 และ 2566 ความสำเร็จที่โดดเด่นยิ่งขึ้นปรากฏชัดเจนผ่านผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของการประเมิน RT (ป.1) NT (ป.3) O-NET (ป.6) และ O-NET (ม.3) ไม่เพียงแต่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจากปีที่ผ่านมา แต่ยังเป็นคะแนนที่ "สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ" ในทุกการทดสอบ ซึ่งส่งผลให้สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้รับรางวัลทางวิชาการระดับชาติเพิ่มขึ้นจำนวน 21 รางวัล รองลงมาคือผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการที่มีต่อการใช้รูปแบบการบริหารอยู่ในระดับ "มากที่สุด" ทั้งหมดนี้จึงยืนยันได้ว่า รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นเป็นนวัตกรรมที่มีความทนทาน (Robustness) มีประสิทธิภาพสูงและสามารถนำไปใช้ขับเคลื่อนการยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างยั่งยืน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและความพึงพอใจ

ตัวชี้วัด/ประเด็นการประเมิน	ผลการประเมิน (ปีการศึกษา 2567)	การเปรียบเทียบพัฒนาการ (เทียบกับปี 2565 และ 2566)
1. พัฒนาการเด็กปฐมวัย (อ.3)	เฉลี่ยรวม 4 ด้าน ร้อยละ 98.74	มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากปี 2565 (ร้อยละ 2.07) และปี 2566 (ร้อยละ 0.53)
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา (8 กลุ่มสาระ)	ป.1 - ป.6 ร้อยละ 76.68 ม.1 - ม.3 ร้อยละ 73.77	มีค่าเฉลี่ยร้อยละเพิ่มขึ้นในทุกระดับชั้น เมื่อเทียบกับปีการศึกษา 2565 และปีการศึกษา 2566
3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ระดับดีขึ้นไป)	ป.1 - ป.6 ร้อยละ 98.32 ม.1 - ม.3 ร้อยละ 95.20	มีผลการประเมินเฉลี่ยร้อยละเพิ่มขึ้นในทุกระดับชั้น เมื่อเทียบกับปีการศึกษา 2565 และปีการศึกษา 2566
4. การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน (ระดับดีขึ้นไป)	ป.1 - ป.6 ร้อยละ 91.06 ม.1 - ม.3 ร้อยละ 85.77	มีผลการประเมินเฉลี่ยร้อยละเพิ่มขึ้นในทุกระดับชั้น เมื่อเทียบกับปีการศึกษา 2565 และปีการศึกษา 2566
5. ผลการประเมินระดับชาติ - RT (ป.1) - NT (ป.3) - O-NET (ป.6) - O-NET (ม.3)	ร้อยละ 91.40 (สูงกว่าระดับประเทศ 12.68) ร้อยละ 84.62 (สูงกว่าระดับประเทศ 26.81) ร้อยละ 49.36 (สูงกว่าระดับประเทศ 9.42) ร้อยละ 41.21 (สูงกว่าระดับประเทศ 6.06)	มีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละเพิ่มขึ้นในทุกการทดสอบ เมื่อเทียบกับผลการทดสอบในปี 2565 และปี 2566
6. รางวัลทางวิชาการระดับชาติ	ได้รับรางวัลเพิ่มขึ้นรวม 21 รางวัล	โรงเรียนเพิ่มขึ้น 17 รางวัล และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพิ่มขึ้น 4 รางวัล
7. ความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบ	อยู่ในระดับ "มากที่สุด"	ประเมินโดยผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการในสังกัด

สรุปได้ว่า ผลการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (TACTICS Model) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2567 มีความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม สามารถยกระดับคุณภาพผู้เรียนในทุกมิติ ทั้งพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา คุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะการอ่านการคิดวิเคราะห์และการเขียน มีค่าเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับปีการศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งสะท้อนให้เห็น

ถึงประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการยืนยันว่ารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นเป็นนวัตกรรมทางการบริหารที่มีความทนทาน (Robustness) และมีประสิทธิภาพสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนและมาตรฐานการศึกษาได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. องค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผลการวิจัยพบองค์ประกอบหลัก 7 ด้าน (39 ตัวแปร) โดยมีการวางแผนและงานวิชาการ เป็นหัวใจสำคัญ ประเด็นนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ David and David (2017) ที่เน้นว่าการจัดทำกลยุทธ์ต้องเริ่มจากการวิเคราะห์และวางแผนที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน ซึ่งสอดรับกับงานวิจัยของ ปัญญากร เวชชศาสตร์ และคณะ (2565) ที่พบว่า รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ต้องประกอบด้วยโครงสร้างการบริหารจัดการและการพัฒนาบุคลากรที่เป็นระบบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สิปปนนท์ สวัสดิ์สถาพร และคณะ (2566) ที่ยืนยันว่าองค์ประกอบด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และการบริหารงานวิชาการเป็นปัจจัยต้นน้ำที่สำคัญที่สุดในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การพัฒนารูปแบบและสภาพการดำเนินงาน ซึ่งรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และสภาพการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการเป็นผู้นำและการสร้างเครือข่ายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สะท้อนว่าผู้บริหารในพื้นที่สุพรรณบุรี เขต 3 ใช้ภาวะผู้นำเป็นตัวขับเคลื่อนความร่วมมือ ผลนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพร บัวพิมพ์ และสุทัศน์ จีคะรัตน์ (2564) ที่พบว่า ภาวะผู้นำและการกำหนดทิศทางองค์กรเป็นด้านที่มีการปฏิบัติโดดเด่นที่สุดในสถานศึกษา และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Wheelen and Hunger (2017) ที่ระบุว่าความสำเร็จของการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategy Implementation) ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำในการสื่อสารและการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3. ประสิทธิผลของรูปแบบต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งการที่ผลการทดสอบ O-NET, NT และ RT เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในปีการศึกษา 2567 เป็นข้อพิสูจน์ถึงประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับอำนาจ ฤทธิ์ภักดี (2567) ที่พบว่า การพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ส่งผลโดยตรงต่อการเพิ่มขึ้นของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และยังสอดคล้องอย่างยิ่งกับงานวิจัยของประสิทธิ์ สายคำมี และรัชฎาภรณ์ ทองแพง (2565) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการใช้รูปแบบบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ผ่านกระบวนการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบ สามารถยกระดับคะแนน O-NET และคุณภาพการศึกษาในภาพรวมได้จริงตามวงจรคุณภาพของ Deming (2018) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับชลธิชา ร่มโพธิ์รี และวรกาญจน์ สุขสดเขียว (2562) ที่พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมภายใต้การบริหารเชิงกลยุทธ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพของโรงเรียน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยนำตัวแปรที่ได้มาทำการจัดกลุ่มทำให้ได้องค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์ จำนวน 7 องค์ประกอบและแต่ละองค์ประกอบมีตัวแปรร่วม สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. การวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (Action to planning for development student quality) เป็นการกำหนดทิศทางล่วงหน้า โดยวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษา เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือแผนปฏิบัติการที่มุ่งเน้นการยกระดับมาตรฐานการศึกษา มีการกำหนดตัวชี้วัด (KPIs) ที่วัดผลได้จริง

2. การพัฒนางานวิชาการ (Taking academic work development) ถือเป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียนเพื่อให้ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Active Learning) การพัฒนาสื่อการสอน และการวัดผลประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

3. การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล (Supervision monitoring and Evaluation) เป็นกระบวนการช่วยเหลือแนะนำครูในเชิงวิชาการ เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการสร้างระบบประกันคุณภาพภายในที่มีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้

4. การเป็นผู้นำในการบริหาร (Take being a leader in management) เน้นที่ "ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์" ของผู้บริหารที่ต้องมีความสามารถในการสื่อสารวิสัยทัศน์ การตัดสินใจบนพื้นฐานข้อมูล การสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากรและการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

5. การใช้เทคโนโลยีด้านการศึกษา (Innovation and technology Integration for Education) โดยการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) นวัตกรรมมาใช้ทั้งในด้านการบริหารจัดการ (Admin) และด้านการเรียนการสอน (Instruction) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้อย่างไร้ขีดจำกัดที่ทันสมัย

6. การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม (Creating a Participatory Network) คือ การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก เพื่อระดมทรัพยากร องค์ความรู้และแรงสนับสนุนในการร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษา

7. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Creating an environment conducive to learning) เป็นการพัฒนาทางกายภาพและจิตสังคม เช่น ห้องเรียน แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด รวมถึงบรรยากาศในโรงเรียนที่ปลอดภัยและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสุขในการเรียน

แผนภาพที่ 2 แสดงองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

สรุปได้ว่า องค์ความรู้ใหม่ทั้ง 7 องค์ประกอบงานวิจัยชี้ให้เห็นว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ไม่ใช่แค่การวางแผนจากบนลงล่างแต่เกิดจากความเข้าใจประกอบกับการบูรณาการ และการมีภาวะผู้นำที่เน้นการเปลี่ยนแปลง เพื่อผลลัพธ์ของผู้เรียน โดยองค์ความรู้ใหม่นี้สามารถใช้ได้กับโรงเรียนในพื้นที่อื่นเพื่อให้เข้ากับบริบทเฉพาะพื้นที่

สรุป

จากการศึกษารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 สามารถสรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบและสภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า โครงสร้างการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก (39 ตัวแปรสำคัญ) ซึ่งมี “การวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน” และ “การพัฒนางานวิชาการ” เป็นแกนกลางสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา ในขณะที่สภาพปัจจุบันพบว่าบุคลากรในสถานศึกษามีการปฏิบัติงานในระดับมาก โดยเฉพาะการแสดงภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน ซึ่งเป็นจุดแข็งสำคัญในการส่งเสริมทรัพยากรและการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผู้เรียน

2. คุณลักษณะของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ตามทัศนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยหัวใจของรูปแบบคือ ความเชื่อมโยงระหว่างนโยบายที่ชัดเจน (Strategy Formulation) สู่การนิเทศและกำกับติดตามที่ต่อเนื่อง (Strategy Evaluation) ซึ่งเน้นการปรับปรุงคุณภาพผ่านวงจรคุณภาพ (PDCA) ทำให้กระบวนการบริหารจัดการไม่ได้หยุดนิ่งแต่มีการพัฒนาตามบริบทของผู้เรียนและท้องถิ่นอย่างแท้จริง

3. ประสิทธิผลและความสำเร็จเชิงประจักษ์ภายหลังการใช้รูปแบบการบริหาร พบว่า คุณภาพผู้เรียนมีพัฒนาการที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในทุกมิติ โดยเฉพาะผลการทดสอบระดับชาติที่มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด เช่น O-NET ป.6 (+8.37 คะแนน) และ NT ป.3 (+7.38 คะแนน) ควบคู่ไปกับจำนวนรางวัลระดับชาติที่เพิ่มขึ้นถึง 21 รางวัล ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์นี้ไม่เพียงแต่ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่านั้น แต่ยังสร้างวัฒนธรรมแห่งความเป็นเลิศและความพึงพอใจให้เกิดขึ้นกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 องค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ที่ผู้วิจัยทำการศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยตามบริบทเฉพาะพื้นที่ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 เท่านั้น ก่อนที่จะนำองค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์ไปใช้ ควรมีการปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.2 การนำองค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์ไปใช้ จำเป็นต้องให้ความรู้ ความเข้าใจและสร้างความตระหนักรับรู้แก่ให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นเบื้องต้นก่อน เพื่อให้การขับเคลื่อนการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดำเนินการได้อย่างมีคุณภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพในระดับสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

จิราพร บัวพิมพ์ และสุทัศน์ จีคะรัตน์. (2564). การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 8*(10), 1-15.

ชลธิชา ร่มโพธิ์รี และวรกาญจน์ สุขสดเขียว. (2562). การบริหารเชิงกลยุทธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. *วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 5*(2), 415-426.

ประสิทธิ์ สายคำมี และรัชฎาภรณ์ ทองแพง. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 17*(61), 102-113.

ปัญญากร เวชชศาสตร์, ประเสริฐ สัมพรรณะ และกุลชญา กิติศักดิ์. (2565). รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี. *วารสารวิชาการ ครุศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 13*(2), 85-98.

ศิริลักษณ์ ทิพม่อม. (2559). *การพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตที่ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สิปปนนท์ สวัสดิ์สถาพร, สารีพันธุ์ ศุภวรรณ และธรินทิพย์ มาลัย. (2566). รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 7*(1), 145-160.

สุนทรัสส์ เพชรรักษ์คำด้วง. (2559). *รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนในศตวรรษที่ 21* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตที่ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. (2566). *สารสนเทศทางการศึกษาประจำปีการศึกษา 2566*.

อำนาจ ฤทธิ์ภักดี. (2567). การพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโรงเรียนละงูพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 8*(2), 176-189.

Baldwin, M. D. (1994). *Implementation of strategic planning in a public school setting: A case study* [Doctoral dissertation].

Cochran, W. G. (1977). *Sampling techniques* (3rd ed.). John Wiley & Sons.

David, F. R. (2011). *Strategic management: Concepts and cases* (13th ed.). Prentice Hall.

David, F. R., & David, F. R. (2017). *Strategic management: A competitive advantage approach, concepts and cases* (16th ed.). Pearson.

Deming, W. E. (2018). *The new economics for industry, government, education* (3rd ed.). MIT Press.

Wheelen, T. L., & Hunger, J. D. (2012). *Strategic management and business policy: Toward global sustainability* (13th ed.). Pearson.

Wheelen, T. L., & Hunger, J. D. (2017). *Strategic management and business policy: Globalization, innovation and sustainability* (15th ed.). Pearson.